

Perioodi 2023-2027 ökoalade toetuse (ÖKO) hindamismaatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõude ja toetatava tegevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, taotletud põllumajandusmaast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud vähendamine toetussummast. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – korduvuse leidmisel võetakse arvesse sama nõude rikkumised, mis on tuvastatud sama toetuse taotlemisel kogu programmiperioodi 2023–2027 jooksul.

Nõude korduva rikkumise korral sõltub toetussumma lõplik vähendamine sellest, mitmendat korda on kogu programmiperioodil 2023–2027 sama nõuet rikutud. Kui rikkumine on tuvastatud teist korda, siis korrutatakse kontrolli aastal kindlaksmääratud toetuse vähendamise protsent 2-ga, kui rikkumine on tuvastatud kolmandat korda, siis korrutatakse protsent 3-ga jne.

BAASNÕUE:

Taotleja täidab kohustuseperioodi jooksul maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded” § 6 ja § 7 lõikes 1 sätestatud nõudeid.

Maastikuelementide säilitamine ja hekkide ja puude lõikamise keeld

Nõuet kontrollitakse tingimuslikkuse (TING) sama nõude kontrollis.

Puude rea, heki või üksiku puu hoolduslõikus või pügamine on keelatud lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal ning on lubatud alates 15. juulist.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad.
ULATUS	Määratakse vastavalt tingimuslikkuse sama nõude rikkumise punktidele: <i>3-4 punkti</i> – 10%; <i>5-9 punkti</i> – 30%; <i>10-13 punkti</i> – 50%; <i>14-15 punkti</i> – 100%.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – hävitatud või eemaldataud objektide taastamine ei ole võimalik varasemal kujul; lindude häirimine nende pesitsuse ajal võib kaasa tuua linnupoegade hukkumise ja pesitsuskohtade vähenemise

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: TING sama nõude maatriksi (mitme maatriksi korral, ulatuse leidmisel aluseks maatriks, milles punktide arv kokku on suurim) punktide arv on 6 punkti vastab 30% ulatusele.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef (30x0,5x1=15%).

TEGEVUSE NÕUDED:

1. Taotleja määratleb kohustuseaastal põllumajandusliku majapidamise põllumaal või sellega külgneval alal vähemalt 7% ökoalasid.

RASKUS	Koef. 1,0 (<i>mõju nõude eesmärgile väga oluline</i>) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudu jääv %.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – ökoalasid on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Ökoaladena on määratletud 2 ha ehk 4% (2/50x100=4).

Nõudest 7% on täidetud 57,14% (4/7x100=57,14), nõude täitmisest on puudu 100%-57,14%=42,86%.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef (42,86x1,0x1,0=42,86%)

4. Kui taotleja määratleb ökoalana sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise mulda viimiseks, haljaskesa, mille taimikusse külvatakse või istutatakse põllumajanduskultuur,

rohumaariba aluse maa või maastikuelemendi aluse maa, ei ole seal lubatud põllumajanduslik tegevus kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Kui haljasväetise sissekünni aastal külvatakse haljaskesale talivilja, võib haljaskesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.

5. Kui taotleja määratleb ökoalana lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri kasvuala, on seal lubatud põllumajanduslik tegevus järgmistel tingimustel:

1) põllumaad ei hekseldata kuni 25. juulini;

2) talivilja kasvatamise korral on see külvatud hiljemalt 15. oktoobril;

3) põllumaad, millel ei kasvatata talivilja, ei künta sisse enne 15. oktoobrit ega kasutata seal muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise.

Nõuet tuleb täita ÖKO taotletud maal.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad. Häiritakse lindude ja loomade pesitsust.
ULATUS	Rikkumisega ökoala pinna % taotletud ökoalade (sh maastikuelementide) kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalaid on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: ÖKO taotletud põlde ja ökoalaid kokku 10 ha, 3 ha ÖKO taotletud N-siduval põllul on rikkumine (20. juuli tehtud hekseldamine). Rikkumine ÖKO taotletud põldudest ja maastikuelementide pinnast $3/10 \times 100 = 30\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($30 \times 0,5 \times 1 = 15\%$).

6. Taotleja ei kasuta kohustuseaastal taimekaitsevahendeid ökoalal, mille kohta ta toetust taotleb.

Administratiivselt hinnatakse nõude rikkumist taotlusele märgitud ÖKO kohta tehtud TKV (taimekaitsevahendite kasutamise veerg) märgete alusel.

Nõuet kontrollitakse ka tingimuslikkuse (TING) taimekaitsevahendite kasutamise nõude kontrollis.

Nõuet tuleb täita ÖKO taotletud maal.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – oht loomade, lindude ja inimese jt tervisele. Mulla, vee ja toidu saastumine taimekaitsevahendi jääkidega.
ULATUS	Rikkumisega ökoala pinna % taotletud ökoalade (sh maastikuelementide) kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – taimekaitsevahendite kasutamisel jäävad jäägid mulda mitmeks aastaks.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast

Ulatuse leidmise näide: ÖKO taotletud põlde ja maastikuelemente kokku 10 ha, 3 ha ÖKO taotletud N-siduval põllul on taimekaitsevahendit kasutatud. Rikkumine ÖKO taotletud põldudest ja maastikuelementide pinnast $3/10 \times 100 = 30\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($30 \times 1,0 \times 1,0 = 30\%$).